

Vzdělávání úředníků státní správy a samosprávy v oblasti nového soukromého práva a doprovodné legislativy, reg. č. CZ.1.04/4.1.00/B6.00021

**Projekt je financován z Evropského
sociálního fondu prostřednictvím Operačního
programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze
státního rozpočtu ČR.**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUČNOST
www.esfcr.cz

Právnícké osoby

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Definice právnické osoby

- „*PO je organizovaný útvar, o kterém **zákon stanoví**, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost **zákon uzná**.*“
(§20/1, věta první)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Pojetí právnických osob

- SOZ založen na **teorii reality**
- OZ na PO nahlíží dle **teorie fikce**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Prameny právní úpravy PO

- Zákon č. 89/2012 Sb., **občanský zákoník**
(§§ 118 – 418)
- Zákon č. 90/2012 Sb., **o obchodních korporacích**
- Zákon č. 304/2013 Sb., **o veřejných rejstřících**
- Zákon č. 125/2008 Sb., **o přeměnách obchodních společností a družstev**

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Účel právnické osoby

- Veřejný nebo soukromý zájem
- Vždy posuzováno dle **činnosti hlavní**
- Je **zakázáno založit PO** za účelem
 - popření či omezení práv osob pro národnost, pohlaví, rasu atd.
 - rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti
 - podpory násilí
 - výkonu veřejné správy bez zákonného zmocnění (§ 145/1 - demonstrativní výčet)

Status veřejné prospěšnosti

- Definice veřejné prospěšnosti v § 146
- Není důležitá právní forma PO
- Veřejně prospěšná je PO, která
 - přispívá svou činností k obecnému blahu
 - na činnosti PO mají vliv jen bezúhonné osoby
 - majetek z poctivých zdrojů
 - hospodárné využití jmění k veřejně prospěšnému účelu
- Právo uvést v názvu veřejnou prospěšnost

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Dělení právnických osob

- **Korporace**

- tvořeny osobní složkou
- zejména spolky, obchodní korporace, odborové organizace, politické strany a církve

- **Fundace**

- tvořeny majetkovou složkou
- jde o nadace a nadační fondy

- **Ústav**

- propojení majetkové a osobní složky

Ustavení a vznik PO

- Dvoufázovost zakládání PO
- PO lze ustavit
 - zakladatelským právním jednáním
 - zákonem
 - rozhodnutím orgánu veřejné moci
 - jiným způsobem, který stanoví jiný právní předpis

Ustavení a vznik PO

- PO vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku – **registrační princip**
 - výjimka u spolků (§ 226/3) a odborových organizací a organizací zaměstnavatelů (§ 3025/2)
- Při ustavení zákonem vzniká PO dnem nabytí jeho účinnosti (nestanoví-li zákon den pozdější)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Veřejné rejstříky

- Zákon musí konkrétní rejstřík **za veřejný prohlásit**
- Nutno odlišovat od veřejných seznamů (např. katastr nemovitostí, patentový rejstřík, apod.)
- Zákon o veřejných rejstřících – sjednocení hmotných i procesních pravidel; **nově zápis možný i notářem**
- Požadavek materiální a formální publicity

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Veřejné rejstříky

- Základ právní úpravy veřejných rejstříků **přejat z úpravy obchodního rejstříku** v obchodním zákoníku
- Veřejné rejstříky jsou vedeny Krajskými soudy
 - Obchodní rejstřík
 - Spolkový rejstřík
 - Nadační rejstřík
 - Rejstřík ústavů
 - Rejstřík obecně prospěšných společností
 - Rejstřík společenství vlastníků jednotek

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Jednání před vznikem PO

- Úprava opět převzata z obchodního zákoníku
- Kdo jedná před vznikem PO, je z tohoto **jednání zavázán sám** (je-li jednajících více → společně a nerozdílně)
- PO může účinky takových jednání **do 3 měsíců od svého vzniku převzít** → fikce, že je zavána od počátku

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Prohlášení PO za neplatnou

- PO lze prohlásit **za neplatnou** po jejím vzniku, a to i bez návrhu
 - chybí zakladatelské právní jednání
 - zakladatelské právní jednání nemá podstatné náležitosti
 - zřízena k účelům dle § 145
 - založení nedostatečným počtem osob
- Dnem prohlášení za neplatnou PO vstupuje do likvidace
- Nemá vliv na práva a povinnosti, jichž nabyla

Název právnické osoby

- Znak PO zapisovaný do veřejného rejstříku
 - musí dostatečně **odlišovat**
 - nesmí být **klamavý**
 - povinná součást **označení právní formy**
 - nutný **souhlas s použitím jména člověka**
- Ochrana proti neoprávněným zásahům
- Speciální úprava obchodní firmy (§ 423 a násl. OZ)

Sídlo právnické osoby

- Sídlo **může být i v bytě**, pokud to nenaruší klid a pořádek v domě
- Skutečné sídlo x zapsané sídlo
- Pravidla pro přemístění sídla ze zahraničí do ČR a naopak (neplatí pro obchodní korporace, které mají speciální úpravu v zákoně o přeměnách)
- „*Každý se může dovolat skutečného sídla PO*“ (§ 137/1) + PO nemůže namítat, že má skutečné sídlo v jiném místě (§ 137/2)

Orgány právnických osob

- Individuální x kolektivní
- Fyzická osoba, která je členem orgánu PO, musí být plně svéprávná
 - **výjimka** dle § 152/3 OZ, u PO s hlavní činností týkající se nezletilých nebo osob s omezenou svéprávností
- Další omezení u osob, u nichž byl osvědčen úpadek

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Orgány právnických osob

- Člen voleného orgánu je povinen vykonávat svoji funkci s **péčí řádného hospodáře**
 - s nezbytnou loajalitou
 - potřebnými znalostmi a pečlivostí
- Otázka zda jde o povinnost zákonnou či smluvní
- U obchodních korporací rozšířeno o korektiv tzv. **podnikatelského úsudku** (§ 51/1 ZOK)

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Jednání za právnickou osobu

- NOZ vychází z předpokladu, že PO nemá vlastní vůli, ale přičítá se jí vůle určitých fyzických osob
- Za právnickou osobu jednají
 - **členové statutárního orgánu** (generální zástupčí oprávnění)
 - další **zákonní a smluvní zástupci**

Jednání za právnickou osobu

- **Další zákonní zástupci**
 - zaměstnanec, člen PO, člen jiného orgánu (§ 166)
 - zástupce podnikatele, je-li PO podnikatelem (§ 430)
 - vedoucí odštěpného závodu (§ 503/2)
 - likvidátor (§ 193)
- **Smluvní zástupci**
 - zmocněnec (§ 441 a násl.)
 - prokurista (§ 450 a násl.)
- Dále **opatrovník** jmenovaný soudem (§ 165, § 486 a násl.)

Zrušení a zánik právnické osoby

- Zrušení X zánik
- PO se zrušuje
 - právním jednáním
 - uplynutím doby
 - rozhodnutím orgánu veřejné moci
 - dosažením účelu, pro který byla založena
 - z dalších důvodů stanovených zákonem
- O dobrovolném zrušení rozhoduje příslušný orgán
- Po zrušení PO zpravidla následuje **likvidace**

Zrušení a zánik právnické osoby

- **Účelem** likvidace je vypořádat majetek zrušené PO (likvidační podstata), vyrovnat dluhy a naložit s čistým majetkovým zůstatkem
- Stručná posloupnost průběhu likvidace
Rozhodnutí o zrušení PO → jmenování likvidátora → zjištění likvidační podstaty → informování věřitelů → přihlašování pohledávek → vyrovnání dluhů → zjištění likvidačního zůstatku → schválení konečné zprávy likvidace s návrhem na použití zůstatku → použití likvidačního zůstatku → návrh na výmaz PO z veřejného rejstříku
- PO **zaniká dnem výmazu** z veřejného rejstříku

Charakteristika vybraných PO

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Spolky

- **Samosprávné a dobrovolné** sdružení alespoň **3 osob** vedených **společným zájmem**
- Účelem spolku mohou být buď
 - **vzájemně prospěšné cíle** (aktivity zaměřené jen na členy spolku)
 - **veřejně prospěšné cíle** (směřující vůči veřejnosti) případně cíle smíšené
 - cíle smíšené
- Hlavní činnost x vedlejší činnost (může být i podnikání)
- Spolek mohou založit **alespoň tři osoby vedené společným zájmem** (soukromým či veřejným)

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Spolek

- **Pobočný spolek** → dříve organizační jednotka sdružení
- **Spolkový svaz**
- Název musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“, postačí však zkratka „z. s.“
- Zapisuje se do spolkového rejstříku (agenda převzata z evidence MV)
- *„Sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů...se považují za spolky podle tohoto zákona.“*
- Možnost **změnit právní formu** na ústav nebo sociální družstvo podle jiného zákona

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Nadace

- **PO** založené vyčleněním k trvalé službě společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu
 - podstata = majetek + účel
 - **Účel**
 - veřejně prospěšný
 - dobročinný
 - možnost změny účelu → zapotřebí respektovat nadační listinu a úmysly zakladatele
- X Nadační fond** neslouží trvalému účelu
- Nadace a nadační fond = **fundace**

Ústav

- Stojí na pomezí mezi korporací a fundací
- Provozování činnosti **užitečné společensky** nebo **hospodářsky** s využitím své osobní a majetkové složky
- Subsidiární použití právní úpravy nadací
- Navazuje na o.p.s.
- Využitelné např. pro školy, muzea, nemocnice, vědecké a výzkumné ústavy apod.

Obchodní korporace

- Speciální úprava v **ZOK** a **zvláštních zákonech** („evropské“ korporace)
- **Obchodní korporace upravené v ZOK**
 - Obchodní společnosti
 - osobní – veřejná obchodní společnost a komanditní společnost
 - kapitálové – akciová společnost a společnost s ručením omezeným
 - Družstvo
- **Obchodní korporace upravené zvláštních zákonech**
 - Evropská společnost
 - Evropské hospodářské zájmové sdružení
 - Evropská družstevní společnost

Děkuji za pozornost

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz